

19.12.1989.

Kotsur V. V., Candidate of Political Sciences, Research Scientist of the Department of National Minorities of I. F. Kurasa Institute of Political and Ethno-National Research of the National Academy of Sciences of Ukraine (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com

Socio-political life in Halychyna in the late '80-s and early '90-s of the 20th century: historiography

Some peculiarities of socio-political life and movements arose in Halychyna in the late 20th century and their influences on the process of Ukraine sovereignization are covered in this article.

Keywords: Halychyna, reorganizing, socio-political life, NMU, political parties, public organizations, Lviv, patriotism, nationalism.

Котур В. В., кандидат политических наук, научный сотрудник отдела национальных меньшинств, Институт политических и этнонациональных исследований им. И. Ф. Кураца НАН Украины (Украина, Киев), gileya.org.ua@gmail.com

Общественно-политическая жизнь Галичины в конце 80-х – начала 90-х гг. XX века: историография

Рассмотрены особенности общественно-политической жизни и общественно-политических движений Галичины в конце XX века и их влияние на процессы суверенизации Украины.

Ключевые слова: Галичина, перестройка, общественно-политическая жизнь, НРУ, политические партии, общественные организации, Львов, патриотизм, национализм.

* * *

УДК 327

Полякова М. Є.

аспірантка, Чорноморський державний університет
ім. Петра Могили (Україна, Миколаїв),
gileya.org.ua@gmail.com

УКРАЇНСЬКО–КАЗАХСТАНСЬКЕ СПІВРОБІТНИЦТВО НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ: ФАКТОР ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ 2014 РОКУ

Загострення політичної кризи в Україні в 2014 році безумовно вплинуло на її міждержавні відносини з багатьма країнами світу. З огляду на значну активізацію політичного діалогу і як наслідок поглиблення економічної співпраці з Казахстаном у добу президентства В. Януковича, важливо оцінити як події українського "майдану", анексія Росією півострова Крим і війна на Сході нашої держави змінили ці відносини.

Ключові слова: політична криза в Україні, українсько–казахстанське співробітництво, економічна співпраця, політичний діалог.

Мета статті: визначити вплив сучасної політичної кризи в Україні на розвиток її відносин з Казахстаном.

Відповідно автор ставить перед собою наступні завдання: Ізвернувшись до історії відносин двох держав виявити позицію Казахстану відносно європейського вектору зовнішньої політики України; визначити ставлення керівництва Казахстану до політичної кризи в Україні, анексії Росією півострова Крим та втручання РФ у внутрішні справи України; сформулювати перспективні напрями подальшої співпраці.

Тема, запропонована автором раніше не вивчалась ані вітчизняними ані зарубіжними науковцями. Проте при її дослідженні ми зверталися до історії співробітництва України з Казахстаном. Тому зазначимо, що політичні аспекти відносин двох держав висвітлені у роботах Р. Джангужина, М. Дорошко, А. Жумабаєва, В. Лажніка, Л. Чекаленко, С. Селівона і деяких інших українських та казахських науковців [1].

Становлення та розвиток відносин між Україною та Казахстаном у пострадянський період відбувалось в складних умовах. Обидві країни зіштовхнулись з проблемами в політичній системі та національній

економіці, мали в цей же час визначитись із концепцією розвитку своєї зовнішньої політики аби найскоріше стати повноправними акторами міжнародного життя. Обидві розташовані у так званих буферних зонах: Україна між Росією та інтегрованою Західною Європою, Казахстан – між Росією, Китаєм та ісламським світом. Тому для нашої держави налагодження політичного діалогу з Казахстаном мало важливе значення. Серед факторів, що сприяли розвитку відносин можна виокремити: зацікавленість України у входження в геополітичні та гео економічні процеси, що відбуваються в регіоні ЦА, де Казахстан є регіональним лідером та необхідність співпраці в енергетичній галузі. В свою чергу для Казахстану – Україна шлях до європейських ринків, що є головною ціллю у двосторонньому співробітництві. Аналіз зовнішньополітичних ініціатив керівництва обох держав у зазначений період, дає змогу виявити спільну тенденцію на економізацію своєї зовнішньої політики, що яскраво простежується у відносинах між ними.

До того ж близькість історичних долей здавна пов'язує наші народи. У важкі часи становлення демократичної держави як для України так і для Казахстану, їм обом вдалося встановити добру традицію майже щорічного проведення зустрічей на найвищому рівні, де йде обговорення з широкого кола питань міжнародних та двосторонніх відносин. За весь період співпраці було підписано низку важливих документів, серед них ті, що і донині регулюють відносини між обома державами: "Договір про дружбу і співробітництво між Україною та Республікою Казахстан" (1994) [2], "Договір про економічне співробітництво на 1999–2009 роки" (1999) [3]. Окрім контактів під час візитів співробітництво продовжується на різних міжнародних форумах, самітах, зокрема під егідою ООН, в рамках СНД та ОБСЄ, НВЗДА.

Не викликає сумнівів, що для України основним зовнішньополітичним завданням в новому часі стало відродження своєї європейської ідентичності, що перш за все, означало пріоритетність інтеграції в європейські структури, в Європейський Союз зокрема. Але звертаючись до історії відносин двох держав, стає зрозумілим, що це зовсім не означало згортання або послаблення традиційних політичних, торгово-економічних зв'язків з країнами СНД. Україна завжди розглядала українсько–казахстанські відносини як важливий напрямок своєї зовнішньої політики. Адже обидві країни проводять активну політику на міжнародній арені, спрямовану на укріплення миру, стабільності і безпеки, встановленню клімату довіри та взаєморозуміння між усіма державами.

Так виглядають українсько–казахські відносини коли мова йде про двостороннє співробітництво, де не зачіпаються інтереси інших держав, передусім сусідньої їм обом Росії. Але в сучасному глобалізованому світі, де кожна країна тяжіє до інтеграції у світове економічне чи політичне середовище, таких сфер залишається з кожним роком все менше. Вітчизняні дослідники не раз зверталися до теми "російського фактору" в українсько–казахських відносинах. Раніше цей аспект найчастіше простежувався в галузі економічного співробітництва, передусім коли мова йшла про

проекти в сфері транспортування казахських енергоносіїв до України та Європи, рідше він впливав на розвиток політичного діалогу. Здавалося розуміючи це, українське керівництво у веденні своєї зовнішньої політики з Казахстаном проявляло гнучкість, намагаючись надати відносинам більше прагматичного характеру, аби політичне співробітництво перш все стало основою плідної економічної співпраці. Так було у роки президентства Л. Кравчука, Л. Кучми, та В. Януковича, а також у перші роки президентства В. Ющенка, до моменту коли Україна заявила про рішучі наміри приєднатись до НАТО. Вкрай негативне ставлення до цього Росії спричинило охолодження відносин з Україною, що згодом призвело до погіршення політичного діалогу з Казахстаном. 2009 року не було проведено жодної офіційної чи робочої зустрічі керівництва країн, а за рік, припинилось співробітництво в галузі транспортування енергоносіїв, що було однією з найважливіших сфер взаємодії, значно знизилась показники зовнішньої торгівлі.

Офіційний Казахстан завжди дещо скептично сприймав євроінтеграційні прагнення України протягом всього періоду співпраці. Під час зустрічі з Л. Кучмою 26–28 вересня 2001 року Н. Назарбаєв так висловив свою позицію: “Я не думаю, що Європа сильно зацікавлена у безмежному розширенні Європейського Союзу” [4, арк. 55]. Цікавим з точки зору позиції Казахстану щодо відносин Україна – Росія – ЄС є його інтерв'ю українській газеті “День” 2007 року, де він зазначив: “Захищає, приміром, Україна свої інтереси – цим Росія, виявляється, незадоволена. Хочє Україна зблизитися з Європою – та вона ж найбільш європейська держава в СНД і дбає про свої інтереси. Якби я був на місці Президента України – я залучив би туди такі інвестиції, які не снилися жодній державі СНД. Україна повинна йти на Захід і залучати там гроші – адже в Росії грошей немає...” [5].

Але такої гнучкості Казахстан не проявив у 2014 році і став однією з небагатьох країн світу, що визнали референдум щодо приєднання півострова Крим до Росії.

Події лютого 2014 року офіційний Казахстан визначив як “незаконний державний переворот” і закликав сторони “не застосовувати силових варіантів вирішення ситуації” і повернутись до правових методів вирішення проблеми – так повідомив пресі офіційний представник МЗС Казахстану Ж. Усенов 3 березня 2014 року [6]. “Подальше загострення напруги може призвести до неочікуваних наслідків в регіональному та глобальному масштабі” [6].

Позиція Казахстану у питанні анексії Криму Росією стає зрозумілою з огляду на його занадто велику залежність від Росії в економічному та політичному плані, але йде врозріз з національними інтересами цієї країни. Президент Казахстану Н. Назарбаєв, що з розумінням ставиться до позиції РФ з кримського питання, референдум у Криму від 16 березня характеризував як “законне та вільне волевиявлення народу”. Однак, він наголошує на мирному вирішенні політичної кризи в Україні і закликав до цього В. Путіна [7].

5 квітня 2014 в своєму інтерв'ю Н. Назарбаєв зазначив, що всім сторонам конфлікту в Україні треба “охолоннути, відійти від високої риторики, звинувачень,

погроз, санкцій і мирним шляхом шукати вихід з ситуації... керівництво України весь час вагалось – то в Європу, то з Росією... фактично розділило народ... але нікого не можна виправдовувати... Відбувся державний переворот, незаконний, неконституційний, треба повернутись до законного поля, провести вибори, які відбудуться в травні... і тоді проводити переговори... Я всім пропонував провести мирні переговори... Вийдемо разом з цієї ситуації” – зазначив Н. Назарбаєв – “...ми з повагою поставились до волевиявлення кримського народу, та з розумінням ставимось до позиції Росії”. Також він побажав бачити Україну у процесах євразійської інтеграції, але “тепер цього не буде, це вже ясно” – наголосив казахський Президент [7].

Серед причин виникнення ситуації з анексією Криму Н. Назарбаєв зазначив проблему відсутності підписаних договорів про демаркацію кордонів з Росією. Казахстан підписав такі договори з усіма сусідніми державами, і передав цей документ до Організації Об'єднаних Націй, що є гарантією незалежності та непорушності кордонів цієї країни. Окрім всього, за його словами протягом багатьох років в Україні мало місце порушення прав національних менших, особливо російсько-мовних, тому, на його думку, вже не раз на тлі такого протистояння відбуваються заворушення, серед яких він зазначив Помаранчеву революцію та вибори у три тури Президента В. Януковича.

5 травня 2014 року тимчасовий повірений у справах України Ю. Лазебник провів зустріч з Міністром закордонних справ Казахстану Е. Ідрісовим. Останній виявив надію на врегулювання ситуації в Україні на основі “жєневських” домовленостей і відмову від застосування сили. Також Міністр зазначив, що Казахстан зацікавлений в проведенні позачергових виборів Президента України 25 травня 2014 року, і що вони будуть всіляко сприяти їх проведенню в Казахстані [8]. На саміті Україна – Митний Союз, що мав місце у Мінську 26 серпня 2014, Н. Назарбаєв ще раз закликав до припинення вогню на Сході України і наголосив на готовності допомогти у цьому. Українська сторона обмежилась врученням ноти Послу Казахстану в Україні, де виявила занепокоєння позицією Казахстану [9].

З огляду на таку скептичну позицію керівництва Казахстану до внутрішньої та зовнішньої політики попередніх президентів України важко прогнозувати як буде розвиватись політичний діалог за П. Порошенка. Не зрозумілою є позиція нового керівництва України відносно місця держав пострадянського простору у її новій зовнішній політиці. Але очевидним є факт необхідності повернення безпеки і стабільності у пострадянський регіон, що неможливо без активізації політичного діалогу з усіма країнами СНД. Агресія Росії проти України, анексія Криму та пряме втручання у внутрішні справи мало б викликати занепокоєння у керівництва Казахстану. І це дає надію на винесення питання безпеки в регіоні на обговорення в рамках Наради заходів довіри та безпеки в Азії, на поновлення діалогу на вищому рівні в рамках СНД.

Сьогодні Н. Назарбаєв бере активну участь у процесі відновлення миру на Сході України і досягнення взаєморозуміння з Росією. Президенти вже мали зустрічі 26 серпня у Мінську та 28 серпня 2014 року в

Анкарі. Вочевидь настає час для організації двосторонніх переговорів в Києві чи Астані, аби засвідчити обом народам та всьому світу, що сторони дійшли взаєморозуміння з основних питань співробітництва. Вже сьогодні економічне відношення зазнають суттєвих втрат: припинено виробництво українських автомобілів ЗАЗ, намітився спад в експортно-імпортних відносинах. У період з січня по серпень 2014 року експортовано товарів на суму 7,3 млрд. дол. США, імпортовано на суму 2,3 млрд. дол. США, що відповідно до того ж періоду у 2013 році складає всього 49,2% та 51,1% [10].

Таким чином на нашу думку подальшому розвитку українсько-казахстанських відносин сприятимуть:

– Продовження активного політичного діалогу на рівні Президентів, керівників урядів, зміцнення міжпарламентських зв'язків між Україною і Казахстаном, налагодження регулярного обміну між парламентськими делегаціями;

– Спільні зусилля обох країн по захисту територіальної цілісності та державної незалежності одна одної, нейтралізація відповідних територіальних зазіхань РФ, проведення узгодженої політики, сприяння та розвиток рівноправних відносин між усіма учасниками СНД;

– Проведення скоординованої політики в рамках міжнародних і регіональних організацій, спільна розробка механізмів, які б дозволили об'єднати зусилля міжнародного співтовариства в інтересах забезпечення більш стабільного і безпечного миру в рамках ООН, ОБСЄ, НВЗДА.

Список використаних джерел

1. Джангужин Р.Н. Новые независимые государства Центральной Азии в системе современных международных отношений / Р.Н. Джангужин. – НАН України: Інститут світової економіки і міжнародних відносин. – К., 2005. – 482 с.; Дорошко М. Країнознавство країн СНД. Курс лекцій / М.Дорошко. – Київський національний університет ім. Т.Шевченка. – К., 2006. – 308 с.; Дорошко М., Шпакова Н. Держави пострадянського простору у світовій політиці / Н.Дорошко, Н.Шпакова. – К.: Знання, 2010. – 66 с.; Жумабаєв А. Україна – стратегічний партнер [Електронний ресурс] / А.Жумабаєв // Дело. – 2006. – № 171. – Режим доступу: <http://delo.ua/ukraine/ukraina-strategicheskij-partner-8234/>; Жумабаєв А. Казахстансько-українські відносини: із глибини століть – в успішне майбутнє / А.Жумабаєв // Зовнішні справи. – 2010. – № 1. – С. 2; Жумабаєв А. Казахстан і Україна: до нового етапу взаємодій [Електронний ресурс] / А.Жумабаєв, Л.Мазука // День. – 2008. – № 42. – 6 берез. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/197592/>; Лажнік В.Й., Мамбетова В.С. Основні напрями співробітництва між Україною і Казахстаном / В.Й. Лажнік, В.С. Мамбетова // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2009. – № 11. – С.142–153; Селівон М.Ф. Україна – Казахстан: 15 років партнерства / М.Ф. Селівон // Українські новини. – 2007. – 20 лип. – № 29; Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України. Навчальний посібник для ВНЗ / Л.Д. Чекаленко. – К.: Либідь, 2006. – 351 с.; Селівон Н. Дружбы стратегический ресурс [Електронний ресурс] / Н.Селівон // Казахстанская правда. – 2008. – № 22. – Режим доступу: <http://www.kazpravda.kz/c/1185221896>.

2. Договір про дружбу і співробітництво між Україною та Республікою Казахстан [Електронний ресурс] // Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/398_007

3. Договір між Україною та Республікою Казахстан про економічне співробітництво на 1999–2009 роки [Електронний ресурс] // Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/398_033

4. Галузевий архів Міністерства закордонних справ України. – Ф.8. Справи закордонних установ. – Оп.132. – Спр.710. Довідки з політичних питань. 2001.

5. Назарбаєв Н. “Якби я був президентом України, я залучив би туди такі інвестиції” [Електронний ресурс] / Н.Назарбаєв // День. – 14 червня 2007. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/den-planeti/nursultan-nazarbaiev-yakbi-bi-ya-buv-prezidentom-ukrayini-ya-zaluchiv-bi-tudi>

6. Против силовых вариантов в Украине выступил МИД Казахстана [Электронный ресурс] // Новости посольства. – 03 марта 2014. – Режим доступа: <http://kazakhstan.mfa.gov.ua/ru/press-center/news/18789-proti-silovih-variantiv-v-ukrajini-vistupiv-mzs-kazhastanu>

7. Пресс-конференция Н.Назарбаева в Гааге [Электронный ресурс] // Телеканал Хабар. – 25 марта 2014. – Режим доступа: <http://khabar.kz/ru/novosti-50/9-mid-kazakhstan-sdelal-zayavlenie-po-situatsii-na-ukraine>

8. Временный поверенный в делах Украины провел встречу с Министром иностранных дел Республики Казахстан Е.Идрисовым [Электронный ресурс] // Новости Посольства Украины в Казахстане. – Режим доступа: <http://kazakhstan.mfa.gov.ua/ru/press-center/news/22447-timchasovij-povirenij-u-spravah-ukrajini-proviv-zustrich-z-ministrom-zakordonnih-sprav-respubliki-kazhastan>

9. Из-за позиции РК по Крыму МИД Украины вручил ноту Казахстану // http://forbes.kz/process/iz-za-pozitsii_rk_po_krymu_mid_ukrainyi_vruchil_notu_kazhastanu

10. Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами за січень – серпень 2014 року [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

References

1. Dzhanguzhin R.N. Novye nezavisimye gosudarstva Central'noj Azii v sisteme sovremennyh mezhdunarodnyh otnoshenij / R.N. Dzhanguzhin / R.N. Dzhanguzhin. – NAN Ukrai'ny: Instytut svitovoi' ekonomiki i mizhnarodnyh vidnosyn. – K., 2005. – 482 s.; Doroshko M. Krai'noznavstvo kraï'n SND. Kurs lekcij / M.Doroshko. – Kyi'vs'kyj nacional'nyj universytet im. T.Shevchenka. – K., 2006. – 308 s.; Doroshko M., Shpakova N. Derzhavy postradjans'kogo prostoru u svitovij polityci / N.Doroshko, N.Shpakova. – K.: Znannja, 2010. – 66 s.; Zhumabaev A. Ukraina – strategicheskij partner [Jelektronnyj resurs] / A.Zhumabaev // Delo. – 2006. – № 171. – Rezhim dostupa: <http://delo.ua/ukraine/ukraina-strategicheskij-partner-8234/>; Zhumabajev A. Kazhastans'ko-ukrai'ns'ki vidnosyny: iz glybiny stolit' – v uspishne majbutnje / A.Zhumabajev // Zovnishni spravy. – 2010. – № 1. – S. 2; Zhumabajev A. Kazhastan i Ukrai'na: do novogo etapu vzajemovidnosyn [Elektronnyj resurs] / A.Zhumabajev, L.Mazuka // Den'. – 2008. – № 42. – 6 berez. – Rezhym dostupa: <http://www.day.kiev.ua/197592/>; Lazhnik V.J., Mambetova V.S. Osnovni naprjamy spivrobityctva mizh Ukrai'noju i Kazhastanom / V.J. Lazhnik, V.S. Mambetova // Naukovyj visnyk Volyns'kogo nacional'nogo universytetu imeni Lesi Ukrai'ny. – 2009. – № 11. – S. 142–153; Selivon M.F. Ukrai'na – Kazhastan: 15 rokov partnerstva / M.F. Selivon // Ukrai'ns'ki novyny. – 2007. – 20 lyp. – № 29; Chekalenko L.D. Zovnishnja polityka Ukrai'ny. Navchal'nyj posibnyk dlja VNZ / L.D. Chekalenko. – K.: Lybid', 2006. – 351 s.; Selivon N. Druzhyby strategicheskij resurs [Jelektronnyj resurs] / N.Selivon // Kazhastanskaja pravda. – 2008. – № 22. – Rezhim dostupa: <http://www.kazpravda.kz/c/1185221896>.

2. Dogovir pro druzhbu i spivrobityctvo mizh Ukrai'noju ta Respublikoju Kazhastan [Elektronnyj resurs] // Sajt Verhovnoi' Rady Ukrai'ny. – Rezhym dostupa: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/398_007

3. Dogovir mizh Ukrai'noju ta Respublikoju Kazhastan pro ekonomichne spivrobityctvo na 1999–2009 roky [Elektronnyj resurs] // Sajt Verhovnoi' Rady Ukrai'ny. – Rezhym dostupa: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/398_033

4. Galuzevyj arhiv Ministerstva zakordonnih sprav Ukrai'ny. – F.8. Spravy zakordonnih ustanov. – Op.132. – Spr.710. Dovidky z politychnyh pytan'. 2001.

5. Nazarbajev N. “Jakby ja buv prezydentom Ukrai'ny, ja zaluchyv by tudy taki investycii” [Elektronnyj resurs] / N.Nazarbajev // Den'. – 14 chervnja 2007. – Rezhym dostupa: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/den-planeti/nursultan-nazarbaiev-yakbi-bi-ya-buv-prezidentom-ukrayini-ya-zaluchiv-bi-tudi>

6. Protiv silovih variantov v Ukraine vystupil MID Kazhastana [Jelektronnyj resurs] // Novosti posol'stva. – 03 marta 2014. – Rezhim dostupa: <http://kazakhstan.mfa.gov.ua/ru/press-center/news/18789-proti-silovih-variantiv-v-ukrajini-vistupiv-mzs-kazhastanu7>. Press-konferencija N.Nazarbajeva v Gaage [Jelektronnyj resurs] // Telekanal Habar. – 25 marta 2014. – Rezhim dostupa: <http://khabar.kz/ru/novosti-50/9-mid-kazhastana-sdelal-zayavlenie>

po-situatsii-na-ukraine

8. Vremennyj poverennyj v delah Ukrainy provel vstrechu s Ministrom inostrannyh del Respubliki Kazahstan E.Idrisovym [Elektronnyj resurs] / Novosti Posol'stva Ukrainy v Kazahstane. – Rezhim dostupa: <http://kazakhstan.mfa.gov.ua/ru/press-center/news/22447-timchasovij-povirenij-u-spravah-ukrajini-proviv-zustrich-z-ministrom-zakordonnih-sprav-respubliki-kazahstan>

9. Iz-za pozicii RK po Krymu MID Ukrainy vruchil notu Kazahstanu // http://forbes.kz/process/iz-za_pozitsii_rk_po_krymu_mid_ukrainyi_vruchil_notu_kazahstanu

10. Geografichna struktura zovnishn'oi' torgivli tovaramy za sichen' – serpen' 2014 roku [Elektronnyj resurs] // Derzhavna sluzhba statystyky Ukraïny. – Rezhym dostupu : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Polyakova M. E., post-graduate student of Petro Mohyla Black Sea State University (Ukraine, Mykolaiv), gileya.org.ua@gmail.com

Ukrainian–Kazakh cooperation at the present stage: the factor of political crisis in 2014

Worsening of political crisis in Ukraine in 2014 undoubtedly influenced bilateral relations with many countries. Taking into account the significant intensification of political dialogue and as a result deepening of economic cooperation with Kazakhstan in the period of presidency of Viktor Yanukovich, it is important to assess how events of Ukrainian "maydan", Russia's annexation of the Crimea peninsula and the war in the East of our country have changed this relationship.

Keywords: political crisis, Ukrainian–Kazakh cooperation, economy cooperation, political dialog.

Полякова М. Е., аспирантка, Черноморский государственный университет им. Петра Могилы (Украина, Николаев), gileya.org.ua@gmail.com

Украинско–казахстанское сотрудничество на современном этапе: фактор политического кризиса 2014 года

Обострение политического кризиса в Украине в 2014 году, безусловно, повлияло на ее межгосударственные отношения со многими странами мира. Беря во внимание значительную активизацию политического диалога и как следствие улучшение экономического сотрудничества с Казахстаном в период президентства В.Януковича, важно оценить, как события украинского "майдана", аннексия Россией полуострова Крым и война на востоке нашей страны изменили эти отношения.

Ключевые слова: политический кризис, украинско–казахстанское сотрудничество, политический диалог, экономическое сотрудничество.

* * *

УДК 339.94(477+510)(045)

Пономарьова І. С.

професор кафедри міжнародних відносин,
Маріупольський державний університет
(Україна, Маріуполь), irini2003@rambler.ru;

Анохіна А. В.

студентка, Маріупольський державний університет
(Україна, Маріуполь), ali-anokhina@uandex.ua

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ТА КНР В ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ

Досліджено економічний аспект двосторонніх відносин України та Китайської Народної Республіки. Автор характеризує основні напрямки економічного співробітництва між країнами, з моменту встановлення дипломатичних відносин і до сучасності. Досліджено основні етапи розвитку двосторонніх відносин в економічній сфері. Розглянуто основні проекти між Україною та КНР в торговельно-економічній галузі, як першочергові, так і довгострокові. Також, у статті аналізується товарообіг між державами за 2009–2014 рр., структура експорту та імпорту. Акцентовується увага на взаємовідносності для обох країн співпраці у даному напрямку. Автор зазначає, що співробітництво з економічно сильною КНР, для України можливість не лише отримати додаткові інвестиції, але й можливість посилити свої позиції на міжнародній арені. Крім того, розглянуті перспективи подальшої співпраці України та КНР в цьому напрямку.

Ключові слова: Україна та КНР, інвестиції, товарообіг, економічна сфера, співробітництво.

Для України налагодження зв'язків з КНР є надзвичайно перспективним, тому що співробітництво з таким партнером може посилити її позиції на міжнародній арені. КНР цікава своєю моделлю

розвитку і Українська держава може використовувати її досвід. Більше десятиліття тому Китай був виключно сільськогосподарською країною, а на сьогодні має найпривабливішу для інвесторів економіку в світі, тому Китайська республіка поступово стає економічною наддержавою і укріплення зв'язків з нею є надзвичайно важливим.

Китай, в свою чергу, вбачає в Україні перспективного економічного партнера, насамперед у таких галузях, як машинобудування, військово-промисловий комплекс, високі технології, зокрема, космічна техніка, авіа та суднобудівна галузь, матеріалознавство, радіаційна безпека тощо.

Все це зумовлює **актуальність** даної теми.

Історіографічна база дослідження представлена роботами, що присвячені двосторонньому співробітництву України та КНР. Найповніше в цьому напрямку виступають українські дослідники. У роботі "Пріоритетні питання політики України щодо країн Азії" [2], А.З. Гончарук велику увагу приділяє аналізу міждержавних відносин України та КНР у різноманітних сферах, зокрема в економічній. А. Образцова у своїй роботі "Китай: перезагрузка" [6], характеризує основні фактори що впливали на розвиток українсько-китайського діалогу у різноманітних сферах та перспективи подальшої співпраці. Зазначає проблемні питання що можуть вплинути на стан двосторонніх відносин та можливі шляхи їх вирішення. І.С. Погорелова у своїй праці "Сучасні українсько-китайські відносини: історія становлення та розвитку" [7], розглядає відносини між Україною і Китайською Народною Республікою та узагальнює основні напрямки співробітництва у політичній, науково-технічній, економічній та гуманітарній сферах. Констатує досягнення та успіхи українсько-китайського співробітництва. Доводить перспективність подальшого розвитку відносин між Україною і КНР.

Таким чином, історіографічна база за даною проблемою є достатньою.

Метою дослідження є аналіз економічного співробітництва між Україною та Китайською Народною Республікою.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити ряд **наукових завдань**:

- дослідити етапи розвитку двосторонніх відносин;
- проаналізувати стан українсько-китайського співробітництва на сучасному етапі в економічній сфері;
- визначити пріоритетні напрямки співпраці та її перспективи.

Джерельна база роботи представлена спільними комюніке та деклараціями, меморандумами, угодами між урядами країн в економічній та торговельній сферах, офіційними сайтами урядів країн. Саме вони дозволяють відслідкувати основні напрямки співпраці країн в економічній сфері, проаналізувати вже проведені заходи та побачити перспективні проекти що заплановані в майбутньому.

Методологічна основа роботи представлена наступними підходами та методами. **Хронологічно-історичний підхід** було використано при викладі основного матеріалу, для того, щоб дослідити у хронологічній послідовності розвиток двосторонніх